

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΤΟΜΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΟΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΓΙΑΣ Θ. ΠΑΠΑΖΙΟΣ

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΟΜΕΝΟΝ

ΤΒΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΗΣ ΤΟΙ ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

LIBRAIRIE ET IMPRIMERIE
CI-DEVANT
E. J. BRILL.
LEIDE — 1904.

E.Y.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Α' — 30 Σεπτεμβρίου 1904. — ΤΕΥΧΟΣ Γ'

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΕΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙΣ ΚΩΔΙΞΙ

ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΑΙΣ ΕΣΠΕΡΙΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

Εἰς πάντας εἶνε γνωστή ἡ ώφέλεια, ἢν ἡρύσθη ἡ λατινικὴ ἐπιγραφικὴ ἐκ κωδίκων, ἐξ ὧν παρελήφθησαν ἀρχαῖαι λατινικαὶ ἐπιγραφαί. Ἀλλὰ μόλις που εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχαιολόγων ἡ ἔξτασις τοῦ Ἰητήματος περὶ τῶν ἐν κώδιξι σωζομένων ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν, ἐξαιρουμένων τῶν ἀντιγραφεισῶν ὑπὸ Κυριακοῦ τοῦ ἐξ Ἀγκῶνος, οὐ τὰ κατάλοιπα δικαίως ιδιαίτερος τυγχάνουσι μελέτης ἀπό τινων ἐτῶν. Ἡδη δὲ τῷ 1875 ὁ Kaibel, ἐκδίδων ἀνεκδότους λεσβιακὰς ἐπιγραφὰς περισυλλεγείσας ὑπὸ τοῦ Κυριακοῦ, ἔγραψε τὰ δρῦα ταῦτα· *Rarae sane aves adhuc fuere tituli Graeci ex solis libris manu scriptis traditi; sed Mommseni exemplum latinarum inscriptionum copia mirifice illinc aucta probatum luculentissimam nobis spem aperuit, fore ut eisdem tandem diligentius aditis fontibus etiam graecarum emergant haud exigua incrementa* ¹.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Kaibel, οὐ ἡ γνώμη μόλις ἐπί ἐσχάτων περιηλθεν εἰς ἐμὴν γνῶσιν, δὲν ἔχει ἄδικον, καθ' ἄ μέλλει νάποδειχθῇ ἐκ τῶν σημειωμάτων τούτων, ὃν τὴν Ολην πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡρξάμην συγχομίζων.

¹ *Kaibel Cyriaci Anconitani inscriptionum Lesbiacarum Sylloge media in τῇ Ephemeris Epigraphica Tόμ. B' σ. 1.*

‘Αληθῶς δὲ Ἀγκωνίτης ἀρχαιοδίφης τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος δὲν εἶνε, ὡς συνήθως πιστεύεται, ὁ πρώτος ἀξιώσας λόγου τὰς ἀρχαῖας ἐπιγραφάς. Εἰς δὲ τὴν ιστορίαν τῆς ἐπιγραφικῆς θὰ προσετίθετο κεφαλαιον ἀξιον λόγου, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς περὶ ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν μελέτας τῶν Βυζαντίνων. ‘Αλλὰ τοῦτο μέχρι τινὸς μόνον εἶνε χατορθωτόν, καὶ ἐπετεύχθη μέχρι τούδε, καθ’ δσον ἀφορᾶς εἰς τὰς ἐμμέτρους ἔχείνας ἐπιγραφὰς τὰς ἔχουσας ἐπιγραφικατικὸν τύπον. Τὰ τοιαῦτα ἐπιγράμματα δὲν ἔπαισσαν ἀντιγραφόμενα, μελετώμενα καὶ συλλεγόμενα ὑπὸ τῶν λογίων τοῦ Βυζαντίου, γνωστόταται δὲ εἶνε αἱ ἀνθολογίαι τοῦ Κωνσταντίνου Κεφαλᾶ καὶ τοῦ Μαξίμου Πλανούδη, εἰς ᾧς πλὴν βυζαντιακῶν ἐπιγραφμάτων συμπεριελήφθησαν καὶ ἀρχαῖα.

Αἱ μέχρι τῆς σήμερον ἐπιχειρηθεῖσαι ἔρευναι ἀποδεικνύουσιν ἀληθῶς, δτι ἡ περὶ τάρχατα ἐπιγράμματα ἀσχολία τῶν Βυζαντίνων καὶ ἡ πολλάκις ἐκ τῶν λίθων ἀμεσος τῶν τοιούτων ἐπιγραφμάτων ἀντιγραφὴ ἐξηκολούθησεν ἀδιαπτώτως ἀπὸ τῶν πρώτων βυζαντιακῶν χρόνων μέχρι τῶν παραμονῶν τῆς ἀλώσεως. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἦτο δυσχερὴς ἡ παρακολούθησις τῆς τοιαύτης περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν ἀσχολίας τῶν Βυζαντίνων. ‘Αλλὰ σήμερον πολὺ εύκολότερον δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ κατ’ αὐτὴν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Preger τῷ 1891 ἐν Λειψίᾳ ἔκδοσιν τῶν *Inscriptiones Graecae metricae ex scriptoribus praeter Anthologiam*, ἔργου πολυμόχθου, ἐν ᾧ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας συνελέχθησαν τὰ ἐμμετρα ἐπὶ λίθων ἐπιγράμματα, δσα παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς οὐ μόνον οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ Βυζαντῖνοι. Πράγματι δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, δτι δὲν ὑπάρχει εἶδος συγγραφέων ἐν Βυζαντίῳ μὴ ἀσχοληθέντων περὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μετάδοσιν τὸ μὲν πλειστον γνησίων, ἐνίστε δὲ καὶ πλαστῶν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν.

Εἶναι δὲ οἱ συγγραφεῖς οὗτοι:

α') πατέρες τῆς ἐκκλησίας καὶ εὐλόσοφοι ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰώνος μέχρι καὶ τοῦ ἑνδεκάτου, ὡς Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς¹, ὁ Εύσεβιος Καισαρείας², Βασίλειος ὁ μέγας³, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος⁴, Συνέσιος ὁ Κυρήνης⁵, Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρεὺς⁶, Ἰσιδώρος ἡ Πηλουσιώτης⁷, ἡ Θεοδώρητος Κύρρου⁸, Συμεὼν ὁ Μεταφραστής⁹ καὶ Εὐστράτιος ὁ Νικαίας¹⁰.

β') σοφισταὶ καὶ φήτορες, ὡς ὁ Ἰουλιανὸς¹¹, ὁ Χορίκιος¹², ὁ Ψευδοδίων¹³ καὶ ὁ Ἰωάννης Σικελιώτης¹⁴.

¹ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως Στρωμ. IV, 22 σ. 628 ἰνδ. *Dindorf* αὐτόθι V, 1 σ. 652, VII, 4,26 (*Migne* Τόμ. H' σ. 1061). Προτραπετοῦς 48 (*Migne* Τόμ. H' σ. 152). Πρεβλ. *Preger* σ. 164 ἀρ. 207, σ. 168 ἀρ. 213, σ. 184, σ. 208 ἀρ. 261.

² Εὐσέβιου Χρονικόν (*Cramer Anecdota Parisiensia* Τόμ. B' σ. 455, 17). Πρεβλ. *Preger* σ. 107 ἀρ. 133.

³ Βασιλείου τοῦ μεγάλου Ἐπιστ. 39 (*Migne Patrologia Graeca* Τόμ. ΛΘ' σ. 341 B). Πρεβλ. *Preger* σ. 125 ἀρ. 158.

⁴ Ιωάννου τοῦ Χρυσόστομου Ὁμιλία Γ' (*Migne Patrologia Graeca* Τόμ. ΣΒ' σ. 676). Πρεβλ. *Preger* σ. 179.

⁵ Συνεδίου Ἐπιστ. 75 (*Migne* Τόμ. ΞΓ' σ. 1441). 'Τὰρ τοῦ δώρου ἀστρολαβίου (αὐτόθι σ. 1585 B). Πρεβλ. *Preger* σ. 134 ἀρ. 173, σ. 155 ἀρ. 194.

⁶ Κυριλλοῦ Ἀλεξανδρείας Κατὰ Ἰουλιανοῦ 10 σ. 342 σ. (*Migne* Τόμ. ΟΓ' σ. 1028). Πρεβλ. *Preger* σ. 179.

⁷ Ισιδώρου Ηπλουσιώτου Ἐπιστ. 3, 224. (*Migne* Τόμ. ΟΗ' σ. 908). Πρεβλ. *Preger* σ. 26 ἀρ. 31.

⁸ Θεοδωρήτου Κύρρου Θιρακευτικὴ Ὑλληνικῶν παθημάτων (*Migne* Τόμ. ΠΓ' σ. 961, 1149). Πρεβλ. *Preger* σ. 168 ἀρ. 213, σ. 184.

⁹ Συμεὼν Μεταφραστοῦ Βίος ἄγιον Ἀδερχίου 40 χ. I. (*Acta Sanctorum* Οκτωβρ. Τόμ. Θ' σ. 513). Πρεβλ. *Preger* σ. 22 ἀρ. 34.

¹⁰ Εὐστρατίου Νικαίας εἰς Ἡδης Νικομάχεια III, 2 σ. 40 B ἰνδ. "Ἀλδον." Πρεβλ. *Preger* σ. 34 ἀρ. 39.

¹¹ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου Ἐπιστ. 12 σ. 381 D. Πρεβλ. *Preger* σ. 125 ἀρ. 158.

¹² Χορίκτου Ηπλοχτόνος μελέτη ἰνδ. *Boissonade* σ. 245. Πρεβλ. *Preger* σ. 233 ἀρ. 287.

¹³ Ψευδοδίωνος Χρυσόστομου Λόγ. ΛΖ' ἰνδ. *Reiske* σ. 107, 109, 532. Πρεβλ. *Preger* σ. 6 ἀρ. 6, σ. 20, σ. 57 ἀρ. 69.

¹⁴ Ιωάννου Σικελιώτου ἰνδ. *Walz* 6,95. Πρεβλ. *Preger* σ. 91 ἀρ. 110.

γ') Ἰστορικοὶ ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰώνος μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου, ὡς ὁ Εύνάπιος¹, Ἡσύχιος ὁ Μιλήσιος², ὁ Προκόπιος³, ὁ Ἀγαθίας⁴, Ἰωάννης ὁ Λυδὸς⁵, ὁ Ζώσιμος⁶, ὁ Μαλάλας⁷, ὁ Γεωργίος Μοναχὸς⁸, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ παρφυρογέννητος⁹, ὁ Συμεὼν λογοθέτης¹⁰, ὁ Ἰωάννης Σκυλίτζης¹¹, ὁ Γεωργίος Κεδρηνὸς¹², ὁ Ἰωάννης Ζωναρᾶς¹³, ὁ Κωνσταντῖνος Μανασσῆς¹⁴, ὁ Ἰωάννης Κίνναμος¹⁵, ὁ Νικήτας Χωνιάτης¹⁶ καὶ ὁ Κωδινός¹⁷.

δ') Βιογράφοι¹⁸, εἰς οὓς δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν

¹ Εύνάπιος ἐν Historici Graeci minores ίχδ. Dindorf Τόμ. Α' σ. 242. Πρβλ. Preger σ. 27 ἀρ. 33.

² Ἡσύχιου Μιλησίου Πέτρια καρὰ Müller (Fragmenta Historicorum Graecorum Τόμ. Δ' σ. 151, 152). Πρβλ. Preger σ. 150, σ. 129 ἀρ. 165.

³ Προκόπιου Γοτθ ΙV, 22 ίχδ. Βόνης σ. 575. Πρβλ. Preger σ. 86 ἀρ. 104.

⁴ Ἀγαθίου II 10 καὶ 19 (Historici Graeci minores ίχδ. Dindorf. Τόμ. Β' σ. 197 καὶ 208 χ. 4.). Πρβλ. Preger σ. 229 ἀρ. 281, σ. 231 ἀρ. 282.

⁵ Ἰωάννου Λυδοῦ Περὶ ἀρχῶν III, 46. ίχδ. Βόνης σ. 239 χ. 4. Πρβλ. Preger σ. 174 ἀρ. 224, 225.

⁶ Ζώσιμου III, 34 (ίχδ. Βόνης σ. 172). Πρβλ. Preger σ. 30 ἀρ. 35.

⁷ Μαλάλα ίχδ. Βόνης σ. 19, 9. Πρβλ. Preger σ. 91 ἀρ. 111.

⁸ Γεωργίου μοναχοῦ ίχδ. Βόνης σ. 19, 9. Πρβλ. Preger σ. 184.

⁹ Περὶ θηράτων ίχδ. Βόνης σ. 27, 61, 63. Πρὸς τὸν αὐτὸν Φωμανὸν σ. 99, 9. Πρβλ. Preger σ. 172 ἀρ. 218, σ. 231, σ. 150, σ. 229 ἀρ. 280.

¹⁰ Συμεὼν λογοθέτου Χρονικὸν καθ. Παρισίου 1702 σ. 73 χ. 4. Πρβλ. Preger σ. 90 ἀρ. 109.

¹¹ Ἰωάννου Σκυλίτζη ίχδ. Βόνης σ. 238. Πρβλ. Preger σ. 166 ἀρ. 210.

¹² Γεωργίου Κεδρηνοῦ ίχδ. Βόνης σ. 539, 565, 755. Πρβλ. Preger σ. 85 ἀρ. 101, σ. 30 ἀρ. 35, σ. 229 ἀρ. 280.

¹³ Ζωναρδ XIII, 13. XIV, 7 καὶ 10. Πρβλ. Preger σ. 30 ἀρ. 35, σ. 172 ἀρ. 218, σ. 166 ἀρ. 211.

¹⁴ Μανασσῆς Βίος Ὁλλιανοῦ ἐν Βιογράφοις ίχδ. Westermann σ. 68. Πρβλ. Preger σ. 31 ἀρ. 36.

¹⁵ Κιννάμου ίχδ. Βόνης σ. 261. Πρβλ. Preger σ. 161 ἀρ. 201.

¹⁶ Νικήτα Χωνιάτου ίχδ. Βόνης σ. 417, 41. Πρβλ. Preger σ. 185.

¹⁷ Κωδινοῦ σ. 10 ίχδ. Βόνης. Πρβλ. Preger σ. 150 ἀρ. 190.

¹⁸ Βίος Αισχύλου ἐν Βιογράφοις ίχδ. Westermann σ. 420. Kirchhoff σ. 380. Πρβλ. Preger σ. 205 ἀρ. 257, σ. 34 ἀρ. 39. — Ἀριστοτέλους ίχδ. Robbe σ. 6. Πρβλ. Preger σ. 227 ἀρ. 278. — Δημοσθένους ίχδ. Westermann σ. 308, 376 ἐν καραβολῇ κράς Ψευδοπλουτάρχου Βίους δέκα ρητόρων αὐτοῦ σ. 158 καὶ Ζεδίμου βίου Δημοσθένους αὐτοῦ σ. 145. Πρβλ. Preger σ. 126 ἀρ. 159. — Εύριπ-

χνώνυμον τὸν γράφαντα τὸν Ἀγῶνα Ὄμηρον καὶ Ἡσιόδου¹.

ε') γραμματικοὶ, λεξιογράφοι καὶ ἐπιτομεῖς ἀρχαιοτέρων γραμματικῶν καὶ λεξιογράφων, οἷοι δὲ Ἡρωδίαντος², δὲ Ἡραιτίων³, δὲ Πρόκλος⁴, δὲ Ιούλιος Πολυδεύκης⁵, δὲ Ἡσύχιος⁶, δὲ Στοβαιοῦ⁷, τοῦ Μέγα Ετυμολογικὸν⁸, δὲ Φωτίος⁹, δὲ Σουΐδας¹⁰, δὲ Ιωάννης Τζέτζης¹¹, δὲ Εὐστάθιος Θεσσαλονί-

δου ἴνδ. Westermann σ. 135. Πρόβλ. Preger σ. 206 ἀρ. 259. — Ὄμηρον ἴνδ. Westermann σ. 93, 71. Πρόβλ. Preger σ. 131 ἀρ. 167. — Ὁππιανοῦ βίος I ἴνδ. Westermann σ. 84. II αὐτὸν σ. 86. Πρόβλ. Preger σ. 31 ἀρ. 36. — Πινδάρου Vita Pindari Vratislaviensis σ. 44 ἴνδ. Schneider. Πρόβλ. Preger σ. 227 ἀρ. 277. — Πλάτωνος ἴνδ. Westermann σ. 393. Πρόβλ. Preger σ. 210-211 ἀρ. 264, 265. — Σοφοκλέους ἴνδ. Westermann σ. 131. Πρόβλ. Preger σ. 205 ἀρ. 258.

¹ Ἀγῶν. Ὄμηρον καὶ Ἡσιόδου ἴνδ. Nietzsche 205, 263, 294. Πρόβλ. Preger σ. 69 ἀρ. 81, σ. 79 ἀρ. 94, σ. 118 ἀρ. 149.

² Ἡρωδίανος Περὶ μονήρων λέξεως 45. Πρόβλ. Preger σ. 98 ἀρ. 118.

³ Ἡφαιστίωνος Ἐγχειρίδιον 29 καὶ 116 (ἴνδ. Westphal Scriptores matrici Graeci σ. 16 καὶ 61). Πρόβλ. Preger σ. 120 ἀρ. 152, σ. 105 ἀρ. 129.

⁴ Πρόκλου Χρηστομάθεα σ. 232, 20. Πρόβλ. Preger σ. 69 ἀρ. 81.

⁵ Ιούλιον Πολυδεύκους IV, 92. V, 47, 48. Πρόβλ. Preger σ. 113 ἀρ. 143, σ. 41 ἀρ. 51, σ. 42 ἀρ. 52.

⁶ Ἡσύχιος ἐν λ. Βάστα Κάρας καὶ Σκιαγραφίαν. Πρόβλ. Preger σ. 90 ἀρ. 110, σ. 154 ἀρ. 193.

⁷ Στοβαιοῦ Ἀνθολ. I, καρ. 49, 52 (ἴνδ. Wachsmuth σ. 421, 11). Πρόβλ. Preger σ. 76 ἀρ. 88.

⁸ Μέγα Ετυμολογικὸν ἐν λ. Ἐρυθραιον πέλαγος. Περισκέπτω, Σαμάρεια πόλις. Πρόβλ. Preger σ. 181 ἀρ. 328, σ. 95 ἀρ. 113, σ. 180 ἀρ. 227.

⁹ Φωτίου Λειχήνος ἐν λ. Ἀντι εὐεργεσίας, Ἐρμῆς πετρακέφαλος, Θάσιος παῖς, Κνημειδῶν ἀράθημα, Σαυτὴν ἐπαινεῖς. Βιβλιοθήκη ἴνδ. Bekker σ. 488, 494. Πρόβλ. Preger σ. 158 ἀρ. 198, σ. 148 ἀρ. 188, σ. 138 ἀρ. 179, σ. 43 ἀρ. 53, σ. 125 ἀρ. 158, σ. 125 ἀρ. 157, σ. 126 ἀρ. 159.

¹⁰ Σουΐδας ἐν λ. Ἀντι εὐεργεσίας, Δημοσθένης, Ἡσιόδειον γῆρας, Ἰππίας, Κυψελιδῶν, Πανοαρτας, Ποικίλη στοά, Σαρδανάπαλλος, Σαυτὴν ἐπαινεῖς, Φίλεικος, Χόρας. Πρόβλ. Preger σ. 158 ἀρ. 198, σ. 199 ἀρ. 249, σ. 212 ἀρ. 267, σ. 43 ἀρ. 53, σ. 73, σ. 159 ἀρ. 199, σ. 185, σ. 125 ἀρ. 158, σ. 126 ἀρ. 159, σ. 130 ἀρ. 166, σ. 134 ἀρ. 172.

¹¹ Ιωάννου Τζέτζου Χιλιάδει I, 632, 634. III, 450. VIII, 273, 425. XI, 107. XII, 644. Πρόβλ. Preger σ. 204, σ. 184, σ. 203 ἀρ. 255, 256, σ. 226 ἀρ. 296, σ. 228 ἀρ. 279, σ. 113 ἀρ. 142. — Επιστολαι ἴνδ. Pressel σ. 97, 100, 101. Πρόβλ. Preger σ. 33 ἀρ. 38, σ. 147 ἀρ. 187, σ. 109 ἀρ. 136. — Cramer Anecd. Ochoniensis Tόμ. Δ' σ. 143. Πρόβλ. Preger σ. 125 ἀρ. 158. — Σχόλια εἰς Ὄμηρον, 48 (ἴνδ. Ανθονοτείου 354 φ. 476). Πρόβλ. Preger σ. 132 ἀρ. 168. — Εἰδ-

κης¹, Γρηγόριος ὁ Κορίνθιος² καὶ Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος³.

ζ') παραδοξογράφοι, ως ὁ Ψευδαριστοτέλης⁴ καὶ ὁ Ψευδοσωτίων (Ἴσιγονος ὁ Νικητέ⁵).

ζ') ἐπιστολογράφοι, οἷος ὁ Ψευδοδιογένης⁶.

η') γεωγράφοι, ως Διονύσιος ὁ Βυζάντιος⁷ καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος⁸.

θ') μυθιστοριογράφοι, ως Ξενοφῶν ὁ Ἐφέσιος⁹.

τομή') παραιμιογράφοι, ως ὁ Ζηγόντιος¹⁰, ὁ Μιχαὴλ Ἀποστόλης¹¹,

γησικής θεοῦ Πλάτα σ. 24 (ἴκδ. Hermann ἐν ἰκδ. Δράκοντος Στρατονικῶν). Πρβλ. Preger σ. 182 ἀρ. 230. — Σχόλια εἰς Λυκοφρόνα ίκδ. Müller σ. 258, σ. 417 (στ. 589), σ. 794 (στ. 805), στ. 1194. Πρβλ. Preger σ. 79 ἀρ. 94, σ. 121, σ. 204, σ. 162 ἀρ. 204. — Βίος Ἡσιόδου ίκδ. Westermann σ. 49. Πρβλ. Preger σ. 200 ἀρ. 249.

¹ Εὐθεαθίου Εἰς Πλάτα σ. 9. σ. 121, 40. σ. 224, 36. σ. 746, 68. σ. 766, 55. σ. 984, 7. σ. 1009, 33. σ. 1313, 45. σ. 1353, 8. σ. 1591, 12. σ. 1612, 36. Πρβλ. Preger σ. 227 ἀρ. 277, σ. 125 ἀρ. 158, σ. 185, σ. 1 ἀρ. 1, σ. 120 ἀρ. 152, σ. 180 ἀρ. 227, σ. 77 ἀρ. 90, σ. 148 ἀρ. 188, σ. 113 ἀρ. 142, σ. 153 ἀρ. 191. — Εἰς Ὁδόσαιεν σ. 1447, 30 σ. 1457, 24. σ. 1591, 12. σ. 1761, 25. Πρβλ. Preger σ. 184, σ. 40 ἀρ. 47, σ. 113 ἀρ. 142, σ. 114 ἀρ. 144. — Εἰς Διονύσιον Περιηγητὴν σ. 396 ίκδ. Müller. Πρβλ. Preger σ. 192 ἀρ. 234. — Βίος Πινδάρου ίκδ. Christ σ. XVII. Πρβλ. Preger σ. 227 ἀρ. 277.

² Γρηγορίου Κορινθίου (Ψευδοτρύφωνος) Περὶ τρόπων ίκδ. Walz. (Rhetores Graeci Τόμ. Η' σ. 728). Πρβλ. Preger σ. 98 ἀρ. 119.

³ Θωμᾶς γαγιδηρού Βίο; Εὑριπίδου 38 ίκδ. Westermann. — Παρὰ Mai Veterum scriptorum nova collectio Τόμ. Γ' 3, 197. Πρβλ. Preger σ. 206 ἀρ. 259, σ. 100.

⁴ Ψευδαριστοτέλους Περὶ θαυμασίων ἀκονεμάτων 133. Πρβλ. Preger σ. 79 ἀρ. 95.

⁵ Ψευδοσωτίωνος Παραδοξογράφοι ίκδ. Westermann σ. 186, 187. Πρβλ. Preger σ. 169 ἀρ. 215, σ. 171 ἀρ. 216, 217.

⁶ Ψευδοδιογένους Ἐπιστ. 36 (Hercher Epistolographi σ. 249). Πρβλ. Preger σ. 167 ἀρ. 213.

⁷ Ατονυσίου Βυζαντίου III σ. 34 ίκδ. Wescher. Πρβλ. Preger σ. 150 ἀρ. 190.

⁸ Στέφανος Βυζάντιος ἵνα λ. Ἀγρια, Ἀγχάλη, Βόσπορος, Θούριος. Πρβλ. Preger σ. 132 ἀρ. 169, σ. 184, σ. 150, σ. 33 ἀρ. 38.

⁹ Ξενοφῶντος Ἐφεσίου III 13 (Hercher Ἐρωτικῶν λόγων συγγραφῆς Τόμ. Α' σ. 362). Πρβλ. Preger σ. 232 ἀρ. 285.

¹⁰ Ζηγόντιον Παροιμ. II, 11. Πρβλ. Preger σ. 158 ἀρ. 198.

¹¹ Μιχαὴλ Ἀποστόλην VII 57α, VIII 41ο. Πρβλ. Preger σ. 121, σ. 214.

ἢ οὗτος αὐτοῦ Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας¹ καὶ ἄλλοι τινὲς ἀνώνυμοι².

(α') πολυίστορες, ὡς ἡ Ευδοκία Μακρεμβολίτισσα (Κωνσταντῖνος Παλαιόκαππας)³ καὶ ὁ Μάξιμος Πλανούδης⁴.

(β') παμπληθεῖς σχολιασταὶ ἀρχαίων συγγραφέων, οἱ πλειστοι ἀνώνυμοι⁵.

Οὐχὶ δὲ πάντες οἱ προμνημονευθέντες συγγραφεῖς καὶ δοις ἄλλοις ἡδύναντο νὰ προστεθῶσιν εἰς αὐτοὺς ἀντέγραψαν τὰ ἐπιχράκιματα κατ' εὐθείαν ἐκ τῶν λίθων. Οἱ πλειστοι δ' αὐτῶν μετέγραφον ταῦτα ἐκ προγενεστέρων συγγραφέων ἢ καὶ συλλογῶν. Τρανὴν δ' ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης ἀταλαιπώρου ἔργα-

¹ Δραδενίου XXIV, 18. - 119, 137. Πρβλ. Preger σ. 214, σ. 87 ἀρ. 105, σ. 91 ἀρ. 110.

² Appendix proverbiorum IV, 92 (Bodl. Vatic). — Collectio prov. Coisliniana iv λ. Βάτα Κάρας (Paroemiographi īch. von Leutsch καὶ Schreidewin Τόμ. Α' σ. 386 iv σημ. Cull. Vatic. I, 6. Bodl. 242). Πρβλ. Preger σ. 199 ἀρ. 249, σ. 91 ἀρ. 110.

³ Ιενιά īch. Flach σ. 372. Πρβλ. Preger σ. 184.

⁴ Μάξιμος Πλανούδης παρά Walz (Rethores Τόμ. Ε' σ. 543). Πρβλ. Preger σ. 109 ἀρ. 136.

⁵ Σημέλια εἰς Αἰσχύλην I, 36 īch. Schultz σ. 261. III, 187 καὶ 311 σ. 350. Πρβλ. Preger σ. 123 ἀρ. 154, σ. 217 ἀρ. 270, σ. 427 ἀρ. 161. — εἰς Ἀριστούδην σ. 136, 154, 209 īv παραβολῇ πρὸς σ. 525 καὶ 533 īch. Dindorf. Πρβλ. Preger σ. 5 ἀρ. 5, σ. 225 ἀρ. 274, σ. 213 ἀρ. 269, σ. 203 ἀρ. 255-256. σ. 280 καὶ 289 īch. Frommel. Πρβλ. Preger σ. 159 ἀρ. 199. — εἰς Ἀριστούδην (τοῦ Δαβίδ) σ. 26α, 10. παρά τῷ Cramer īv τοῖς Anecdota Parisiensia Τόμ. Α' σ. 267. Πρβλ. Preger σ. 226 ἀρ. 276, σ. 26 ἀρ. 32. — εἰς Ἀριστοράνους Νεφέλας στ. 331, Ἀχαρνεῖς στ. 211, Ὁρνίθας στ. 1021. Πρβλ. Preger σ. 33, σ. 412 ἀρ. 142, σ. 184. — εἰς Ἐφοργένους στάσις VII, 4 īch. Walz σ. 193. Πρβλ. Preger σ. 212 ἀρ. 267. — εἰς Διονύσιον Θρῆκα Behker Anecdota σ. 784. Πρβλ. Preger σ. 168 ἀρ. 214. — εἰς Εὐριπίδου Ἰππόλυτον στ. 230, 264. Φοινίσσας στ. 1062. Πρβλ. Preger σ. 104 ἀρ. 128, σ. 52 ἀρ. 65, σ. 163 ἀρ. 206. — εἰς Ἡπόδου Εργα καὶ ἡμέρας 652. Πρβλ. Preger σ. 69 ἀρ. 81. — εἰς Θουκυδίδην I, 6. Πρβλ. Preger σ. 119 ἀρ. 151. — εἰς Κλήμεντα Ἀλεξανδρεία īch. Dindorf I σ. 429. Πρβλ. Preger σ. 174 ἀρ. 222. — εἰς Διδανίου ἐπιστολὴν 317 σ. 153. Πρβλ. Preger σ. 125 ἀρ. 158. — εἰς Ὁμήρου Πλιάδος Δ 319 (σχολ. Α, Β, Λ, Τ), Ο 112 (σχολ. Β, Λ), Σ 570 (σχολ. Townl.), Χ 414 (σχολ. Β, Τ). Πρβλ. Preger σ. 181 ἀρ. 229, σ. 180 ἀρ. 227, σ. 196 ἀρ. 240, σ. 199 ἀρ. 248, σ. 40 ἀρ. 49. — εἰς Πινδάρου Ὀλυμπ. ΗΓ' 33. Πιν. Α' 155. Πρβλ. Preger σ. 54, σ. 71.

σίας παρέχει τὸ χωρίον ἔκεινο τοῦ Σουίδα ἐνῷ λέγει· εὗρον
ἐν ἀρχαίῳ βιβλίῳ ἐπίγραμμα οὕτως ἔχον¹.

Τέλος δ' εἰς τοὺς πολλούς καὶ πολυωνύμους ἔκεινους Βυ-
ζαντίους συγγραφεῖς τοὺς μελετήσαντας ἡ μεταδόντας εἰς
τοὺς μεταγενέστερους χριστίας ἐπιγραφὰς δύναμεθα νὰ προς-
θέσωμεν καὶ τὸν ἀνώνυμον συγγραφέα τῶν Χρονικῶν παραστά-
σεων, ἃς ἔξιδωκεν ὁ Preger ἐκ τοῦ ὑπ' ἄρ. 1336 Παρισιακοῦ
κωδικοῦ, γεγραμμένου περὶ τὸν ἐνδέκατον αἰώνα. Ἐν τῇ συ-
γγραφῇ ταύτῃ, ἐκδοθείσῃ μετὰ τὰς *Inscriptiones Graecae me-
tricae*, περιλαμβάνονται αἱ ἔξης δύο ἀρχαὶ ἐπιγραφαὶ·

1) *Ἀπόλλων παγκρατῆς ἐπὶ χράλματος ἡνιόχου κειμένου
ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ*². 2) *Θεῷ παντεπόπῃ Ἰουλιαρὸς Πα-
τρεύδι εἰς δῶρον ἀγει ἐπὶ ναοῦ ιδρυθέντος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτο-
ρος Ἰουλιανοῦ ἐν τοῖς Παρεάδος μέρεσι τῇ ἐποκομαζομέρῃ
Καισαρεὶα τῆς Φιλίππου*³.

Πλὴν δ' αὐτῶν μνημονεύει ὁ ἀνώνυμος συγγραφεὺς πρῶτον
μὲν ἐπιγραφὴν ἐπιδειχθείσαν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστα-
σίου εἰς τὸν Ἀσκληπιόδωρον καὶ ἐγκεκολαμμένην εἰς τὸ ζώ-
διον τὸ μέγα, τὸ (γρ. τὸν) ἐρ τῷ Ἰππικῷ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ
προσώπου κατέχοντα. Περὶ τούτων λέγει· *Καὶ τις αὐτῷ ἐπέ-
δειξε γράμματα ἐν τῷ μαρμάρῳ, ἀλλὰ δὲν ἀναγράφεται ἡ ἐπι-
γραφή*⁴. Γίνεται δὲ παρ' αὐτῷ μνεία καὶ ἀλλης τινὸς ἐπιγραφῆς,
δημοίως μὴ ἀναγραφομένης. Εἶχουσι δὲ τὰ περὶ αὐτῆς λεγόμενα
ῶδε· *Ο τρίπονς ὁ ἐν τῷ Στρατηγίῳ τῷ μεγάλῳ, καθὰ Προ-
μούντιος Ἀλέξανδρος λέγει εἴραι τὸν Μακεδόνα.* Ἐπιστώ-
σατο δὲ καὶ ἐκ τῶν γραμμάτων, καὶ ὅσοι τοῖς γράμμασιν

¹ Σουίδας ἐν λ. Χάραξ.

² *Anonymi Byzantini Παραστάσεις σύντομοι χρονικοί*. Edidit Theodorus Preger. Programm des königlichen Maximilians - Gymnasiums. Ἐν Μονάχῳ. 1898 σ. 19.15.

³ Αὐτόθι σ. 24, 1.

⁴ Αὐτόθι σ. 31, 16.

αὐτοῦ ἐμφιλοχωροῦσι, μάλιστα οἱ τοῖς μαρτεῖοις στοιχειῶντες, ἐπιγινώσκουσι τὸν Ἀλέξανδρον εἴραι¹.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων τῶν γάριν τῆς ποιητικῆς αὐτῶν μορφῆς συλλεγομένων καὶ μελετωμένων ὑπὸ τῶν Βυζαντίνων καὶ πρὸς ἄλλας ἐπιγραφάς τῶν ἀρχαίων χρόνων, ιστορικὴν ἡ φιλολογικὴν μόνον ἔχούσας σημασίαν, δὲν ὑπῆρξαν δλῶς ἀδιάρροοι. Οὐδέ ἐπετρέπετο νὰ φαντασθῶμεν τοῦτο περὶ ἀνδρῶν οἷος ὁ Εὔσταθιος Θεσσαλονίκης, ὁ Μιχαὴλ Ψελλός, ὁ Μιχαὴλ Ἀκομινάτος, εἰ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ προσαγάγωμεν ἐκ τῶν γνωστῶν αὐτῶν συγγραφῶν φητὰ χωρία μαρτυροῦντα ίδιαν τινὰ προσοχὴν δοθεῖσαν εἰς τὰς ἀρχαίας ἐπιγραφάς. Καὶ δμως ἡδύναμεθα νάναμένωμεν τοῦτο παρὰ μὲν τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ ἐν τῇ πραγματείᾳ περὶ τῶν ἀθηναϊκῶν τόπων καὶ ὀνομάτων², παρὰ δὲ τοῦ Ἀκομινάτου ἐν τοῖς χωρίοις ἔνθα ποιεῖται μνείαν τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν Ἀθηνῶν.

Οὐκ ἀναξία δὲ προσοχῆς θὰ ἔτοι καὶ ἡ συναγωγὴ καὶ παρακολούθησις τῶν χωρίων ἔκείνων τῶν Βυζαντίνων συγγραφέων, ἐν εἰς γίνεται λόγος περὶ χρησμῶν ἀρχαίων εὑρεθέντων ἐπὶ πλακῶν ἡ περὶ γραμμάτων ἐπὶ λίθου ἐγκεκολαμμένων³. Ἐν τοῖς τοιούτοις χωρίοις ἔχομεν κατ' ἐμήν γνώμην τὴν ἀπόδειξιν τῆς προσοχῆς μεθ' ἣς διπλωδήποτε καὶ αὐτοὶ οἱ ἡμαθέστεροι προσείχον εἰς τάπο τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐπὶ λίθων ἐγκεχαραγμένα γράμματα, ἀλλὰ καὶ τῆς συγχύσεως ἦν ἐπέφερεν εἰς τὴν δλῶς στοιχειώδη ἔκείνην ἐπιγραφικὴν ἐπεμβαίνουσα καὶ ἄγουσα εἰς παρερμηνείας ἡ παρὰ τοῖς Βυζαντίνοις ἐπιχωριάζουσα ἀστρολογικὴ καὶ χρησμολογικὴ δειπνιστικονία. Ἄρχειτω δ' ἐνταῦθα ἡ μνεία δύο τοιούτων χωρίων ξείων ίδιου λόγου.

¹ Αὐτόθι σ. 32, 18 κ. Ε.

² Boissoneade Ψελλός σ. 44 κ. I. Migne Patrologia Graeca T. PKB' σ. 1156 κ. ἔ.

³ Καὶ τῶν ἐπτά σορῶν τὰ παραγγέλματα παριστάνονται ὡς ἐπὶ λίθου ἐγκεκολαμμένα. Οὗτοι ἐν τῷ κώδικι XXII - I τῆς ἐν Νεαπόλει Βιβλιοθήκης dell' Oratorio (Gerolamini) εὑρηται: «Τῶν ἐπτά σορῶν παραγγέλματα· ἀπερ ἀρέθησαν ἵστι τοῦ Ἀιελφοῖς κίονος». Ιδε Jorio Codici ignorati nelle Biblioteche di Napoli. 'Ἐν Δαιφίᾳ. [1892] σ. 3. Τούτων κάκτημα φωτογραφίαν, ἢν ἡ θύλω ἐκδώσει αὐτά διλοτε.

Καὶ δὴ, ἀνοικοδομουμένων τῶν Τράλλεων ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου μαρτυρεῖ ὁ Παχυμέρης¹ τάδε· ώς γοῦν ἡ πτοτοῦ καὶ προύκοπον ἀνοικοδομοῦντες, τὴν εἰς τὸ ποτεῖτρ προθυμίαν καὶ μᾶλλον ἐπηύξει χρησμὸς ἐκεῖσε ἐγγεγραμμένος μαρμάρῳ ώς δῆθεν ἀραστήσαντός τιος ταύτην πεσοῦσαν καὶ πρὸς τὸν κρείττον ἥ πρότερον ἐπανάξοντος. Ταῦτὰ δὲ διὰ μακρότερων διηγεῖται, παρέχων καὶ τὸν χρησμὸν αὐτὸν, δὲ Νικηφόρος Γρηγορῖς² ἀνοικοδομουμένης, ώς εἰρήκαμεν, τῆς πόλεως ταυτη̄ς εὑρηται λίθος πάλαι πολὺν κατηρωρυγμένος ἐκεῖ που τὸν χρόνον, ἐνῷ ἐνεργέγραπτο χρησμὸς οὐτοις· τῆς δὲ πόλεως Τράλλεως τὸ κάλλος χρόνοις ἐσεῖται σβεννύμενος. Τὸ δὲ πολλοστὸν ταύτης καταλειφθὲν ἐν ψιτάροις ἐκφοβηθήσεται ἔθνει ἀράρχῳ ἀλώσεται δὲ οὐδαμῶς. Ἐρακαΐρισθήσεται δὲ παρὰ δυνατοῦ νικωνύμου, δὲ ὀκταπλῆν ἀγλαῶς ἐrrάδα βιώσει δίσκων καὶ τρίς ἐπτὰ κυκλῶν πόλιν· Ἀττάλον λαμπρυνεῖ· ὃ καὶ πόλεις ἐσπέριαι ὑποκύψουσι, καὶ ἀγέρωχοι ὑποκλιθήσονται παιδικῶς. Οὗτος δὲ χρησμὸς τοῖς πολλοῖς οὐ παλαιὸς ἐδόκει χρησμὸς, ἀλλὰ τεωτέρων πλάσμα τινῶν, ησαρ δὲ οἱ καὶ πιστὸν ἡγοῦντο καὶ ἀληθῆ· καὶ πολλοὺς ἐρτεῦθεν ὑπέτεινος χρόνον τῷ βασιλεῖ τῆς ζωῆς. Οὐ γὰρ ἐπὶ μόνην ἵστατο τὴν δικταπλῆν ἐrrάδα, ἡ πρὸς δύο καὶ ἐβδομήκοντα ἀραιότεραι ἔτη· ἀλλὰ καὶ τοὺς τρίς ἐπτὰ προσετίθεσαν κύκλους, ώς ἐτη γίγεσθαι ἅμα τὰ πάντα τρία καὶ ἐρεήκοντα.

Τοῦ ἐν Τράλλαι εὑρεθέντος τούτου κατὰ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα ἀρχαίου χρησμοῦ ἀντίγραφον περιλαμβάνεται τοῦτο μὲν κατὰ μικρότατον μέρος ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ Plut. LIX cod. 17, τοῦτο δὲ πλήρες ἐν τῷ ὅπ' ἀρ. 253 φιλολογικῷ κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἀμβούργου τῷ περιλαμβάνοντι τὰ ἐπιγραφικὰ ἀντίγραφα τοῦ κατὰ τὸν δέκατον ἐβδόμον αἰῶνα Γερμανοῦ ἀρχαιομαθοῦς νομοδιδασκάλου Φρειδερίκου Lindenbroch.³

¹ Παχυμέρους Τόμ. Α' σ. 469,15.

² Νικηφόρου Γρηγορίου Τόμ. Α' σ. 142,23-143,15.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΧΟΡΗΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΚΛΗΡΟΚΟΠΙΑΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.Π.Γ.Ι. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΙΟΑΝΝΙΝΑ 2006

ἔκείνῳ τῷ κώδικι, δεῖτις ἐν τῷ *Corpus Inscriptionum Graecarum* ὄνομάζεται οὐκ ὅρθις κώδικς τοῦ Langermann. 'Αλλ' οὔτε ὁ τὸν κώδικα τοῦτον ἀξιώσας ιδίας περιεπουδάστου μελέτης κ. Erich Ziebarth. δεῖτις καὶ ἔξεδωκεν ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐν Τράλλεσιν ἐπιγραφήν¹, οὕτε δὲ πρὸ αὐτοῦ ἔκδοὺς τὸ ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ σωζόμενον μέρος κ. Preger εἶχον ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν εἰς τὰ δύο ἔκεινα χωρία τῶν Βυζαντίνων συγγραφέων. Εἶχον δὲ ήδη ἔχω συσχετίσει πρὸς αὐτὰ τὸ 'Ἀμβούργειον ἀπόγραφον ἄμα τῆς πρὸς με φιλικῇ ἀποστολῇ τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Ziebarth κατὰ 'Ιούλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους, διε μετ' οὐ πολὺ δλῶς ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς ἡμῆς εἰς οὐδέν' ἀνακοινωθείσης διαγνώσεως ἔκεινης συνεσχέτισαν τὰ χωρία ταῦτα πρὸς τὸ ἀμβούργειον ἀπόγραφον οἱ κ. κ. Brinckmann καὶ Wegehaupt².

'Ἐκ τῶν λεγομένων ἔνταῦθα ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Γρηγορᾶ γίνεται σαρεστάτη ἡ μεταξὺ ἐπιγραφικῆς καὶ φιλολογικῆς κριτικῆς ἐξ ἑνὸς καὶ γρησμολογίας ἐξ ἑτέρου ἐπικρατοῦσα σύγχυσις ἐν Βυζαντίῳ. Προτοῦσα δὲ ἡ τοιαύτη σύγχυσις ἥγαγεν ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων αὐτόγρημα καὶ εἰς δημιουργίαν γρησμῶν ἔγκολαπτομένων εἰς λίθους παρουσιαζομένους ὡς ἀρχαίους. Τοιοῦτος δ' ἐπὶ λίθου χρησμὸς ἦτο τὸ παρὰ τὸν ίσθμὸν μακρὸν ἐπίγραμμα, διπερ ἀντέγραψεν ὁ Κυριακός: εὑρηται δ' ἔκδεδομένον ἐν τῇ ἐπιγραφικῇ αὐτοῦ συλλογῇ ως Epigramma ad Peloponesiacum Isthmum quod oraculum Delphis et Apolline Pythio responsum fertur³. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ἀρχεται διὰ τοῦ στίχου

ΔΙΖΕΑΙ ΜΑΘΕΕΙΝ ΤΡΙΑΙΝΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΥΛΕΗΣ ΠΕΡΙ.

'Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης σημασίας, ἣν εἶχεν ὁ ίσθμὸς τὸν δέκατον πέμπτον αἰώνα διὰ τὰς ἀρξαμένας ἐπιδρομὰς τῆς Πε-

¹ Eine Inschriftenhandschrift der Hamburger Stadtbibliothek. 'Ἐν 'Αρ-
βούργῳ. 1903 σ. 6 κ. 4.

² De epigrammati Graecis meletemata selecta. 'Ἐν Μονάχῳ. 1889 σ. 47.

³ 'Ιδε Rbeinisches Museum Τόμ. 58 (1903) σ. 638-640.

⁴ Inscriptiones seu Epigrammata Graeca et Latina reperta per Illlyricum
a Cyriaco Anconitano. 'Ἐν 'Ρώμῃ. 1747 σ. XXXI.

λοποννήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων διχρησμὸς οὗτος εἶλχε πολλῶν τὴν προσοχὴν· διὸ βλέπουμεν αὐτὸν ἀντιγεγραμμένον ἐν πολλοῖς κώδιξι. Τοιούτοι εἶναι δὲ ὑπὸ ἄρ. III - B - 1 κώδιξ τοῦ Ἡροδότου, διν εξέγραψε τῷ 1439 διάκονος καὶ δευτερεύων τῆς μητροπόλεως Λαζαρεδαιμονίας Ἰωάννης δ Χανδακηνός, δὲ ὑπὸ ἄρ. XXII - I τῆς ἐν Νεαπόλει βιβλιοθήκης Oratoriana (Gerolamini), δὲ Μαρκιανὸς Zan. 333, δετὶς εἶναι αὐτόγραφος τοῦ πολλοῦ Βησσαρίωνος, δὲ Ἀμβροσιακὸς H 57 sup., ἐν ᾧ φέρει παραδόξως τὴν ἐπιγραφὴν Χρησμὸς εἰς τὸν τῆς Πελοποννήσου ισθμὸν εὑρεθῆναι ἐν Ῥόδῳ, καὶ δὲ Λαυρεντιακὸς Plut. LXIV cod. III, περιλαμβάνων μικρὸν μόνον μέρος τοῦ χρησμοῦ μετὰ διαστίχων σχολίων, ἔκδοθὲν κακῶς ὑπὸ τοῦ Bandini².

Καὶ ἀλλη δὲ μεσαιωνικὴ ἐπιγραφὴ ἐν τῷ ισθμῷ εἶλχε τὴν προσοχὴν τῶν βιβλιογράφων. Οὗτως δὲ Παρισιακὸς κώδιξ 1278 περιέχει ἐν φ. 172^c σημείωμα περὶ τοῦ Ἐξαμιλίου, ἐν ᾧ λέγονται καὶ τάδε· Εὑρέθεισαν καὶ γράμματα ἐν μαρμάρῳ λαξευτὰ κατὰ τὸ μέρος τὸ ἐν Ἑλλάδι λέγοντος (γρ. λέγοντα) οὗτως. Ἐπειταὶ δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ἔχειν τῶν ιουστινιανείων χρόνων, ἥτις καὶ συνεξεδόθη μετὰ τοῦ σημειώματος ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ Πασχαλίου Χρονικοῦ³. Τὴν ἐπιγραφὴν δὲ ταύτην ἔνευρε πράγματι τῷ 1893 δὲ ἔφο ος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρέας Σκιᾶς, φέρει δὲ αὐτὴν «μέγα μάρμαρον ἐξ ἀρχαίου κτιρίου εἰλημμένον» καὶ εὑρισκόμενον ἐν Νέᾳ Κορίνθῳ πρὸ τοῦ Δημαρχείου. Παραλαμβάνων δὲ ἐκ τῆς ἔκδόσεως τοῦ κ. Σκιᾶ⁴

¹ Martini Catalogo dei manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche d'Italia. Τόμ. Α' σ. 397. 'Ο χρησμὸς οὗτος δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῷ ἀρχαίῳ πίνακι τοῦ κώδικος παρὰ τῷ Jorio Codici ignorati nelle biblioteche di Napoli. 'Ἐν Δευτίᾳ σ. 2.

² Catalogas Codicium Graecorum Bibliothecae Laurentianae. 'Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1770 Τόμ. Γ' σ. 135. Τὸ ἐπίγραμμα τούτο θέλω ἐκδώσει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὕπερ γενομένης ἀντιβολῆς ἀπάντων τῶν εἰρημένων κωδίκων ἐν ταῖς Πηγαῖς τῆς Ιστορίας τοῦ δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου.

³ Ἐκδ. Βόνης Τόμ. Β' σ. 254. 'Εξ αὐτοῦ ἐκανελήφθη καὶ ἐν C. I. G. ἀρ. 8640.

⁴ 'Ἐν Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδῃ 1893 σ. 123.

παραθέτω αὐτὴν ἐνταῦθα ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ ἐν τῷ Πα-
ρισιακῷ σημειώματι ἀντίγραφον.

Κορινθιακὸν μάρμαρον

+ ΦΩΣ·ΕΚ·ΦΩΤΟΣ·ΘΕΟΣ
 ΑΛΗΘΙΝΟΣ·ΕΚ·ΘΕΟΥ·ΑΛΗΘΗΝΟΥ
 ΦΥΛΑΞΗ·ΤΟΝ·ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
 ΝΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ·ΚΑΙ·ΤΟΝ
 ΠΙΣΤΟΝ·ΑΥΤΟΥ·ΔΟΥΛΟΝ
 ΒΙΚΤΩΡΙΝΟΝ·ΜΑΤΟΙΣ
 ΟΙΚΟΥ·ΣΕΙΝΕΝΕΛΑΔΙΤΣΚΘΕΩΝ
 ΖΩΝΤΑΣ+.

ΦΥΛΑΞΗ

Παρισιακὸν ἀντίγραφον

ΦΩΣ·ΕΚ·ΦΩΤΟΣ·ΘΕΟΣ
 ΑΛΗΘΙΝΟΣ·ΕΚ·ΘΕΟΥ·ΑΛΗΘΗΝΟΥ
 ΦΥΛΑΞΗ·ΤΟΝ·ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ
 ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ·ΚΑΙ·ΤΟΝ
 ΠΙΣΤΟΝ·ΑΥΤΟΥ·ΔΟΥΛΟΝ·
 ΒΙΚΤΟΡΙΝΟΝ·ΚΑΙ·ΠΑΝΤΑΣ
 ΤΟΥΣ·ΕΝ·ΕΛΛΑΔΙ·ΟΙΚΟΥΝΤΑΣ
 ΤΟΥΣ·ΕΝ·ΘΕΩΙ·ΖΩΝΤΑΣ

‘Η ἀντιπαραβολὴ δὲ αὕτη ἀρκεῖ, δπως δεῖξῃ τὴν ἀνεπιστασίαν
τοῦ Βυζαντίου ἀντιγραφέως.

‘Ἄρχαιών δὲ ἐπιγραφῶν δητὴν μνείαν ποιεῖται καὶ ὁ Μονεμ-
βασίας Ἰσίδωρος ἐν ἀνεκδότῳ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Μανουὴλ
Παλαιολόγον, περισωζομένη ἐν τῷ χώδικι Vaticanus Graecus
914, φ. 53^a. Ταύτην μετ’ ἄλλων ἐπιστολῶν ἀυτοῦ καὶ λόγων
μέλλω νὰ ἔκδώσω ἐν ταῖς Πηγαῖς τῆς ιστορίας τοῦ ἐν Πελο-
ποννήσῳ δεσποτάτου ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων. Οἱ Ἰσίδωρος, ἥρη-
γούμενος τὸν εἰς τὸ Οίτυλον κατάπλουν αὐτοῦ, χράφει πρὸς
τὸν αὐτοκράτορα τάδε: ‘Ἐπεὶ προσεῖχερ ἡ ταῦτη Πελοπο-

νήσῳ παρὰ τὸν τῶν Β[ο]ιτυδαιών λιμένα, καὶ ἡμεῖς ἀπεβαίνομεν ἦδη, πόλιν ψπέρ τὴν ἀκρωτειαν ἐωρῶμεν· διμώνυμος δὲ ἡ πόλις τῷ λιμένι, ἀρχαῖα καὶ εἰληρίς, ὅσοι ἐκ τῶν ἐγκεκολαμμένων ταῖς κύρβεσι κατεροῦμεν. Εἶνε δὲ λυπηρὸν, διτὶ ὁ Ἱαΐδωρος δὲν ἔντεγραψέ τινας τῶν ἀρχαίων ἔχεινων ἐπιγραφῶν τοῦ Οἰτύλου, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ. Ήτάχθη δὲ τότε νάνακηρύξωμεν αὐτὸν τὸν πρῶτον συλλογέα ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν πρὸ τοῦ Πάνου Λασκάρεως, οὐ εἶνε προγενέστερος κατά τινας δεκαετηρίδας, μετὰ τοὺς ἀντιγράψαντας ἐκ λίθων τάρχατα ἐπιγράμματα τὰ συμπεριληφθέντα εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Κεφαλῆ καὶ τοῦ Πλανούδη καὶ τοὺς ἄλλους ἀντιγραφεῖς ἐμμέτρων ἐπιγραμμάτων περὶ ὧν ἔγεινε λόγος ἀνωτέρω. Οὐδ' ἔχω νάναγράψω ἐνταῦθα ὄνομαστὶ συλλογέα τινὰ ἐπιγραφῶν πρὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰώνος, διτε συναντῶμεν τὸν Χίον Μιχαὴλ Σοφιανόν καὶ τὸν Κρῆτα Ζαχαρίαν Σκορδύλην, περὶ ὧν γενήσεται λόγος κατωτέρω.

Πολὺ δὲ πρὸ αὐτῶν ἦδη τὸν δέκατον τέταρτον αἰώνα εὑρίσκομεν τὸν ἀρχαίοτατον τῶν περισωζομένων κωδίκων, ἐνῷ φέρεται ἀπόγραφον ὃχι μὲν συλλογῆς δλῆς, ἀλλὰ μιᾶς καὶ μόνης ἀρχαίας ἐπιγραφῆς. Εἶνε δ' ὁ κωδίκις οὗτος ὁ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ Cod. Reg. Svec. 166, οὗ ἐν p. 13^ο ἀναγινώσκομεν μικροῖς γράμμασι τάδε·

'Ἐπίγραμμα δὲ εὑρέθη ἐγκεχαραγμένον ἐν τῷ μαρμάρῳ
ἐν Ἀθήναις:

"Οξτις καὶ τίνος εἴμι τὰ πρῶτα γράμματα φράσει·
ἀμφὶ δ' ἐμῆς μοίρας πῶς ἐδάκρυσε λεῶς
οὔνεκεν οὐκ ἔφθην χλαιίναν περὶ αύχένα θέσθαι
κομῳ ἐν πυγαθέω πανσάμενος βιότου: -

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο μετὰ καὶ πέντε ἄλλων ἐπιγραμμάτων,
ῶν ἐν μὲν Πέτρου Σερβίλιου εἰς Πορφύριον, δύο Βυζαντιακῶν
καὶ δύο εἰς στήλην Νεμέσεως, τὰ ἐν τῇ Ηλατινῇ Ανθολογίᾳ
XVI, 223-224 ἐκδεδομένα, εὑρηται ἐν τῷ πρώτῳ βούβουκίνῳ

μέρει τοῦ τὸ Χρονικὸν Κωνσταντίνου Μανασσῆ περιλαμβάνοντος κώδικος, γεγραμμένου τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα· ἂλλα δὲ πέντε τῶν βυζαντιακῶν χρόνων περιέχει τὸ δεύτερον μέρος τοῦ κώδικος, γεγραμμένον ἐπὶ γάρτου τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα¹. Κατὰ ταῦτα τὸ μένον κοινὸν, δπερ ἔχει ἡ ἀπασχολοῦσσα ἡμᾶς ἐνταῦθα ἀρχαὶ ἐπιγραφὴ πρὸς τὰ μετ' αὐτῆς ἐν τῷ συναντήσονται πρώτῳ μέρει τοῦ κώδικος συναντιγεγραμμέναι ἐπιχράξματα εἰνε τὸ ἔμμετρον αὐτῆς, οὐδὲ πρόκειται ἐνταῦθα περὶ συλλογῆς ἀρχαίων ἐπιγραφῶν. "Ἄξιον δὲ λόγου εἶνε μόνον τὸ προτασσόμενον τῆς ἐπιγραφῆς σημείωμα, ἐξ οὗ ἐξάγεται, διτὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὗτη ἀντεγράφη ἀμέσως ἡ ἐμμέσως ἐξ αὐτοῦ τοῦ λίθου, δετὶς ἐσώζετο ἐν Ἀθήναις, σώζεται δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ἀποχείμενος ἄλλοτέ ποτε παρὰ τὸ Ὁρολόγιον τοῦ Ανδρονίκου Κυρρήστου, νον δ' ἐν Ὁξωνίῳ, ἐνθα μετηνέχθη ὑπὸ τοῦ Dawkins.

"Ἔχει δὲ τὸ ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ λίθου ικανὰς διαφορὰς ἀπὸ τοῦ βατικανικοῦ ἀπογράφου, ὡς ἐστιν ἵδεν ἐκ τοῦ κατωτέρω κειμένου, οἷον παραλαμβάνων ἐκ τῶν ἐκδόσεων², ἐν ᾧ τὰς διαφόρως ἐν τῷ ἀπογράφῳ ἔχοντας λέξεις ἀποτυπώ διὰ παχέων γραμμάτων.

"Οστις καὶ τίνος εἴμι, τὰ πρόσθεν γράμματα φράζει
ἀμφὶ δ' ἐμῆς μοίρης πᾶς ἐδάκρυσε λεώς
οὔνεκεν οὐκ ἐφθον χλαιναν περὶ αὐχένες θέσθαι
κώμῳ ἐν ἥγαθέω παυσάμενος βιότου.

Αἱ διαφοραὶ δὲ αὗται ἀρκοῦσι νὰ δεῖξωσιν, δτὶ ὁ ἀντιγράφας τὸ ἐπίγραμμα δὲν ἦτο δεινὸς στηλοκόπας. "Άλλον δὲ λόγον

¹ Ἰδε τὴν ἀρχὴν τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων πάντων παρὰ *Henr. Stevenson Codices manuscripti Graeci Regiae Svecorum et Pii PP. II Bibliothecae Vaticanae*. Ἐν Ρώμῃ. 1887 σ. 113.

² *Corpus Inscriptionum Graecarum* Τόμ. Α' ἀρ. 427. *Corpus Inscriptionum Atticarum* Τόμ. Γ' μέρ. α' σ. 159 ἀρ. 751. *Kaibel Epigrammata ex lapidibus collecta*. Ἐν Βερολίνῳ. 1878 σ. 39 ἀρ. 114.

ἔχει ἡ κυριωτάτη τῶν διαφορῶν, ἡ παράλειψις δῆλα δὴ τῶν ἐπὶ τοῦ λίθου προτασσομένων τοῦ ἔμμετρου ἐπιγράμματος τῶνδε· Ψηφισαμένη τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς τὸν νιὸν τοῦ κοιμητοῦ Αὐρηλίου Αρφιανὸν Χρῆστον Μαραθώνιον οἱ περὶ τὸ Διογένειον συνάρχοντες ἀρετῆς ἔγειρεν. Παρελείφθησαν δὲ ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως τῶν ἐπιγραμμάτων, ἃ τε ἀποσκοποῦντος εἰς μόνον τὸ ἔμμετρον ἐπιγραμμα καθ' ἑαυτόν.

Αλλὰ τὸ ἀθηναϊκὸν τοῦτο ἐπίγραμμα περιλαμβάνουσι καὶ οὐδὲ ἔλληνικοὶ κώδικες τῆς ἐν Μεδιολάνῳ Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης, δὲ οὐπ' ἄρ. N 234 sup. καὶ δὲ οὐπ' ἄρ. Q 114 sup., γεγραμμένοι ἀμφότεροι τὸν δέκατον ἔκτον αἰῶνα. Καὶ μὲν τῷ πρώτῳ τούτων τῶν κωδίκων ἡ ἐπιγραφὴ εὑρηται δις, ἐν φ. 6^ο καὶ 13^ο, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἀπαξ μόνον ἐν φ. 24^ο. Ἐν ἀπασι δὲ τοῖς ἀντιγράφοις προηγεῖται τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς τὸ σημείωμα Ἐρ μαρμάρῳ ἀθήτησι· λείπουσι δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τοῖς τρισὶν ἀπογράφοις τὰ προηγούμενα τοῦ ἐπιγράμματος ἐπὶ τοῦ λίθου Ψηφισαμένης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς κτλ. Είνε δὲ τάπογραφα ταῦτα (A=N 234 sup. φ. 6^ο. B=N 234 sup. φ. 13^ο. Γ=Q 114 sup. φ. 24^ο) πολὺ πιστότερα τοῦ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Βατικανοῦ, καθ' ἀ δεικνύει ἡ παρατιθεμένη ἀντιβολὴ αὐτῶν πρὸς τὴν ἐκ τοῦ λίθου ἔκδοσιν¹.

στ. 1 φράζει : φράσσει ΑΒΓ.

στ. 3 χλαῖραν : χλαίραν ΒΓ.

στ. 4 βιότον : βιότοιο ΒΓ.

Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον, δτι τὸ ἀπόγραφον Γ ἀπέρρευσεν ἐκ τοῦ Β, δτι δὲ ταῦτα τε ὡς καὶ τὸ Α δὲν ἀντεγράφησαν ἐκ τοῦ

¹ Τὴν ἀντιβολὴν ταῦτην γρεωστῷ εἰς τὸν ἐν Μεδιολάνῳ διδάκτορα κ. Δομίνικον Bassi, τὸν μετὰ τοῦ Martini συντάξαντα τὸν ὅσον οὐτω ἰεδιδόμενον Κατάλογον τῶν ἔλληνικῶν κωδίκων τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης. Ο κ. Bassi, παρακληθεὶς δὲ ίμοι, οὐ μόνον τάντιγραφα ταῦτα τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπιγραφῆς ἀντέβαλε χάριν ἴμοις ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς εἰδῆσσις περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀμβροσιακοῖς κωδίκιν ἀρχαῖων ἐπιγραφῶν ἀπίστειλι μοι καὶ τὴν ἀκτευπλομένην μὲν ἥδη, ἀλλ' ἀνέκδοτον ἔτι περιγραφὴν τοῦ κώδικος N 234 θηκεν εἰς τὴν διάθεσιν μου, ἵρ' ὡς ἐκρέάζω αὐτῷ μωρίας γάριτας.

ἐν τῷ Βατικανῷ κώδικος, ἀλλὰ πιθανῶς ἀμέσως ἐκ τοῦ λίθου ἢ ἐξ ἄλλου τινὸς ἀπ' αὐτοῦ ληφθέντος ἀπογράφου. 'Αξία δὲ λόγου εἶναι ἡ γενομένη μοι ὅπό τοῦ χ. Bassi ἀναχοίνωσις, δτὶ ἀμφότεροι οἱ κώδικες προερχονταις ἀναμφηρίστως ἐκ χειρὸς Ἐσπερίου βιβλιογράφου, ἦ, δρθότερον εἰπεῖν, ἡ χειρὶς ἡ γράψασα τὸ ἐπίγραμμα εἶναι λογίου ἐκ τῆς Δύσεως¹.

Περιέχουσι δὲ οἱ αὗτοι δύο κώδικες τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης πλήν τινων βυζαντιακῶν ἐπιγραμμάτων καὶ ἄλλας τινάς ἀρχαίας ἐπιγραφάς.

Καὶ δὴ ἐν μὲν τῷ κώδικι N 234 εὑρ. μεταξὺ τῶν φ. 4⁶ καὶ 5⁶ εὑρίσκονται τάδε·

α') C. I. G. ἀρ. 2237. Ἀρχ. "Εβδομορ εἰς δέκατόρ τε βίου λυκάβατα περῶντα²". Ἐπιγραφὴ εὑρεθεῖσα ἐν Χίῳ καὶ ἐκ τῶν ἀπογράφων τοῦ Sylburg ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Gruter³.

β') C. I. G. ἀρ. 2236. Ἀρχ. *Bittō καὶ Φαιρίς*⁴. Καὶ αὕτη χιακὴ ἐπιγραφὴ, ἐκδοθεῖσα δμοίως τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Gruter ἐκ τῶν ἀπογράφων τοῦ Sylburg⁵.

γ') C. I. G. ἀρ. 2229. Ἀρχ. "Ἐρμῆς τὸν κλέπτην⁶". Ἐπίγραμμα ἐκ Χίου, δμοίως ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἀπογράφων τοῦ Sylburg ὑπὸ τοῦ Gruter⁷.

δ') C. I. G. ἀρ. 2240. Ἀρτὶ σε τὸν θάλλοτα⁸.

¹ Entrambi i codici sono indubbiamente di provenienza occidentale, o per meglio dire la mano che scrisse l'epigramma è di un amanuense occidentale.

² Πρεβλ. *Kaibel Epigrammata Graeca ex lapidibus conlecta* σ. 86 ἀρ. 231. *Cougny Epigrammatum Anthologia Palatina* ix8. *Διδότου*. Ἐν Ηπειρίοις. 1890 Τόμ. Γ' σ. 119 ἀρ. 193.

³ *Gruter Thesaurus* σ. XXXVI ἀρ. 9.

⁴ Πρεβλ. *Kaibel* Ινθ' ἀν. σ. 86 ἀρ. 232. *Cougny* Ινθ' ἀν. σ. 120 ἀρ. 196.

⁵ *Gruer Thesaurus* σ. MXXXIX ἀρ. 10.

⁶ Πρεβλ. *Kaibel* Ινθ' ἀν. σ. 499 ἀρ. 1108. *Cougny* Ινθ' ἀν. σ. 445 ἀρ. 24 καὶ 459.

⁷ *Gruer Thesaurus* σ. MXXXIX.

⁸ Πρεβλ. *Kaibel* Ινθ' ἀν. σ. 87 ἀρ. 233. *Cougny* Ινθ' ἀν. σ. 120 ἀρ. 197.

Ἡ ἐπιγραφὴ αὗτη μετὰ τοῦ σημειώματος εὑρέθη ἐν Χίῳ, ἵνα προς γεγραμμένη χωρφοῖς χράμμασιν εἰς τὴν ἐπιγραφικὴν συλλογὴν τοῦ Ἰάνου Λασακάρεως τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐν Παρισίοις τῷ 1544, ἐξ αὐτῆς δὲ ἐξέγραψεν αὐτὴν πρῶτος ὁ Ὄλλανδος φιλόλογος *Tollius*¹.

ε') C. I. G. ἀρ. 2415. Ἀρχ. Φράče τίρος γονέος, σέο τ' εἴρομα καὶ πόσιν αῦδα². Εἶναι δὲ ἐπίγραμμα τοῦ Διονυσίου Μάγνητος ἐπὶ λίθου, δὲν κατὰ τὸν Reiske³ ἔγεγχεν ἐξ Ἐλλάδος μετὰ δύο ἄλλων ἐπιγραμμάτων ὃ ἐν Ἰταλίᾳ διδάχεται⁴ καὶ τῷ 1565 ἐν Φερράρᾳ ἀποθανὼν Μιχαὴλ Σοφιανός.⁵ Ξεδιδάχεται⁶ καὶ τῷ 1565 ἐν τρίτῳ στίχῳ λεγομένων πατρὶς Πάρος εἰκάζει ὁ Böckh⁷, δτὶ δὲ λίθος εύρισκετο ἀρχῆθεν ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ. Μεταχομισθεῖς δὲ ὑπὸ τοῦ Σοφιανοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀπέκειτο ἐν Βενετίᾳ ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ οἰκου Γριμάνη, ἔπειτα δὲ περιῆλθεν εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον τῆς Μαρκιανῆς, ἐνθα δὲ ἐξέγραψεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐπίγραμμα ὁ πρῶτος ἐκδόντης Maffei⁸.

ς') C. I. G. ἀρ. 2569. Ἀρχ. Οὐρεσι Ταλλαίοισιν⁹. Ἐπίγραμμα κρητικὸν εὑρεθὲν in agro Rhythymnaeo παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης καὶ ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Gruter¹⁰. Κατὰ δὲ σημείωμα τῶν συνταξάντων τὸν ἔτι ἀνέκδοτον κατάλογον τῶν Ἀμβροσιακῶν κωδίκων κ. κ. Bassi καὶ Martini ἐν σ. 568 huic sexto epigr. praesigitur Διονύσιος Μάγνης ποιητὴς ἔγραψεν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐπίγραμμα τοῦ Διονυσίου Μάγνητος εἶναι ὅχι τοῦτο, ἀλλὰ τὸ ἀμέσως προηγούμενον, ὑποθέτω, δτὶ τὸ σημείωμα τοῦτο ἐπιτάσσεται μᾶλλον εἰς τὸ ἐπίγραμμα

¹ *Tollius Epist. Itiner. σ. 5.* Ἰδε καὶ *Jacobs Paralipomena σ. 761* καὶ *Appendix σ. 127*. Πρβλ. *Cougny* ἴνθ' ἀν. σ. 237.

² Πρβλ. *Kaibel* ἴνθ' ἀν. σ. 80 ἀρ. 218. *Cougny* ἴνθ' ἀν. σ. 145 ἀρ. 339.

³ *Reiske* iv *Anthologia Graeca*. 'Ἐν Λιψίᾳ. 1759 σ. 110 ἀρ. 650.

⁴ *Böckh Corpus Inscriptionum Graecarum* Τόμ. B' σ. 352.

⁵ *Maffei Museum Veronense*. 'Ἐν Ούηρων. 1749 σ. CCCLXXV. *Galliae antiquitales*. 'Ἐν Παρισίοις. 1739 σ. 71. *Lettre à M. de Mazaugues*.

⁶ *Kaibel* ἴνθ' ἀν. σ. 331 ἀρ. 815. *Cougny* ἴνθ' ἀν. σ. 36 ἀρ. 237.

⁷ *Gruter Thesaurus* σ. MLXVIII.

ἔχειν, καθ' ἄ καὶ ἐν τῷ λίθῳ, κακῶς δὲ ἔξελήθη προτασσόμενον τοῦ χρητικοῦ ἐπιγράμματος.

ζ') Ὅπο τὴν ἐπιγραφὴν ἐν μαρμαρῷ ἐνετίησι τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν λέξεων Πῶλλα ἡ Περιγέρου (N 234 sup. φ. 5⁶), καὶ ἔκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Muratori¹ ἐξ ἐπιταφίου ἀναγλύφου ἀποκειμένου ποτὲ ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Ζένῳ, εἰς δὲν εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸν ὁ Ὁχτάβιος Roechi, ἐπειτα δὲν ἐπανεκδόθεν ἐν τῷ Corpus² καὶ παρὰ τῷ Kaibel³. Εἴη δὲν ὁ λίθος συμμορφικός, ως εἶχεν εἰκάσει δε Franz⁴. Ἐλλ' ὁ Kaibel⁵ ἀποροῖται ταύτην τὴν γνώμην.

Ἀντιβαλλόμενον δὲ τὸ ἡμέτερον ἀπόγραφον (A) πρὸς τὴν ἐν τῷ Corpus (C) καὶ τὴν παρὰ Kaibel (K) ἔκδοσιν παρέχει τὰς ἔξῆς διαφοράς·

Πῶλλα ἡ A : Πόλλα C : Πώλλα K Λικίννιε χαῖρε A : Λικίννια χαῖρε CK κάκ A : κάκ C : κάκ K

πῶλλαρ A : Πόλλαρ C : Πώλλαρ K λοιπὸν καὶ ἐν τῇ φᾶ ω πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ γραφέντος ο τοῦ λοιπὸν : λιπὼν CK.

η') Ἐπίγραμμα ἀνέκδοτον, δσον οἶδα, δέκα στίχων, φέρον ἐπιγραφὴν ἐν προκοπήσω (N 234 sup. φ. 5⁶), ἔχον δὲ ὡδε ἐν τῷ κώδικι κατ' ἀκριβέστατον σταλέν μοι ὑπὸ τοῦ διδάχτορος κ. Δομινίκου Bassi.

Καὶ τίνα σ' ὃ δάμαρ μυθίσσομαι ἀξιον ὅμον
τίπτε δέ σεν πρῶτον μνήσομαι ἡ πύματα
πίστιν ἀμεμφεῖ ἢν ἀρετὴν λέχος αἷμα φίλανδρον
εὔκρυνον σοφίνην στέμμα σαοφροσύνης.

5 Τοῦνεκα σοὶ καὶ ἐμοὶ πολυεργέα τύμβον ἔτευξα

¹ Τόμ. Γ' σ. MDCCXXVII, 4.

² C. I. G. Τόμ. Δ' σ. 24 ἀρ. 6862.

³ Ἔνθ' ἀν. σ. 187 ἀρ. 468.

⁴ C. I. G. Ἔνθ' ἀν.

⁵ Ἔνθ' ἀν.

δόφρα τις διμφοτέρων μηνίσετ^ο ἐν δύιγόνοις,
ἄλλυτον αὐτόστιλον¹, εὗζον αὐτόροφόν τε
νηὸν ἄγαλμα τάφος σῆμα πολυφραδίν,
ἀνεργον δοῖοι σὺ πολλά· ἐσὶ τόσα τεχνήσας

10 ἔστης ὅτι βασιλεὺς θυρδίκη εἰκονίῳ::

‘Η αὐτὴ δ’ ἐπιγραφὴ ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι
καὶ κατωτέρω, ἐν φ. 9⁶, μετὰ τῶν ἑξῆς διαφόρων γραφῶν·
στ. οὐ μηδεῖτ^ο ἀντὶ μηδεῖτ^ο στ. 9 δοίη ἀντὶ δοῖοι
ἐπεὶ δὲντὶ ἐστι.

‘Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε, δτι περὶ τῶν τριῶν τούτων ἐπι-
γραφῶν (ε'-η') ἐν τῇ ψῃ τοῦ φ. 9⁶ τοῦ κώδικος ἀναγινώσκε-
ται τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ ἀρχαιομαθοῦς τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰώ-
νος τελευτῶντος Βικεντίου Pinelli γεγραμμένον σημείωμα τόδε·
queste tre si ritrouano intagliate nella spelonca di Melidoni
nell'Isola di Candia nel distretto di Retimo, nella uiva pie-
tra d'essa spelonca à man sinistra... ‘Άλλ’ οὐκ ὄρθως λέ-
γονται αὗται ἐγκεκολαμμέναι ἐν τῷ ἀντρῷ Μεληδόνη τῆς
Κρήτης, ἀφ’ οὗ περὶ μὲν τῆς ὑπὸ ἀριθ. ζ’ ρητῶς δηλοῦ-
ται, δτι εὑρίσκεται ἐν μαρμάρῳ ἐνετίησι, περὶ δὲ τῆς η’ δτι
εἶνε ἐγκεκολαμμένη ἐν προκοτήσω, μόνον δὲ τὸ ἔκτον ἐπι-
γραμμα εἶνε κρητικὸν καὶ φέρεται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ζαχαρίου
Σχορδύλη Μαλαφαρᾶ, καθ’ ἀ θέλομεν ἰδει κατωτέρω, ὑπάρ-
χον ἐν τῷ ἀντρῷ Μεληδόνη.

θ’) Ἐπίγραμμα Παντελείου εἰς Καλλίμαχον καὶ Κυναιγει-
ρον (N 234 sup. φ. 6²). Παρέχει δὲ τὸ ἐν τῷ κώδικι ἀντί-
γραφον Α τὰς ἑξῆς διαφορὰς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως Dübner².

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Παντελίου Α : Παντελίου εἰς Καλλίμα-
χον καὶ Κυναιγειρον Δ στ. 4 πίπτουσιν Α : πίπτουσι Δ
στ. 6-7 ἔστηκε Α : ἔστηκε ἀτειρέος Ἀρεος εἰκὼν δέρ-
δροι δ’ ὡς ἔστηκε Δ.

^{ο;}
¹ Ο κ. Bassi γράψι αὐτόσιιλον

² Epigrammatum Anthologia Palatina Tόμ. B' σ. 607 (XVI 6²).

ι') Ἐπίγραμμα τετράστιχον ἀνέκδοτον, εἰλημμένον πάντως ἐκ λίθου (N 234 sup. φ. 6^a), ἔχον δὲν τῷ κώδικι ὡδε κατ' ἀκριβὲς ἀντίγραφον τοῦ x. Bassi. δέστις μοι ἀπέστειλεν εὐγενῶς καὶ τὰ κατωτέρω ἀντίγραφα κατ' ἐμὴν παράκλησιν.

Πληθὺν ἀπολλυμένων ¹ ἔζορῶν ξένε ταῖςδ' ἐν ἀρούραις
δαπτομένων πτηνοῖς θηροῖς τ' ὀρεσιβάτοις
παῦσαι θαυμάζων· τούτοις γάρ πάτριον ἥν ²
δοίξεις ³ ἐν πολέμῳ οὐ τάφον ἀλλὰ κλέος.

ια') Ἐπιγραφὴ ἐπιγραφομένη ἐν προκοπήσῳ, ἅρα ἐκ λίθου
ἀντιγεγραμμένη (N 234 sup. φ. 9), ἔχουσα δὲν τῷ κώδικι ὡδε.

Αὗρ' ἔρμη τειμοθέου ὁ κατεσκεύασεν
ἐαυτῷ καὶ τῇ γλυκυτάτῃ μου γυναικὶ αὗρ.
γαῖαν ἡδιοδόρου ⁴ καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν
τοῖς ἀρθρενικοῖς· τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπαγορεύω·
εἰ δέ τις τολμήσει ἑτερόν τινα καταθέσθαι
εἰς τοῦτο μνῆμα δώσει προστείμου τῇ
λαμπροτάτῃ κυζικηνῶν πόλει.

ιβ') Ἐπιγραφὴ ἀνέκδοτος τρίστιχος (N 234 sup. φ. 9^b)
λίαν ἐφθαρμένη ἐν τῷ κώδικι ὡδε·

αὗξει προκόνησος τῷ αἰῶνι
αὗξει ιερὰ τέχνη τῷ αἰῶνι.
αὗξει θάλασσος ἐπιτρωπώσω δναναιώτης.

ιγ') «Ἐκ τοῦ δεκάτου τοῦ Πορφυρίου εὐλογιῶν φιλοσοφίας»
(N 234 sup. φ. 10^a). Ἐπίγραμμα ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἀμβροσια-
κοῦ κώδικος ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ καρδιναλίου Ἅγγελου Mai ⁵, ἀλλὰ

¹ Γράφε ἀπολλυμένων.

² Ο στίχος εἶναι ἐφθαρμένος.

³ Γραπτέον δέξεις;

⁴ Γράφε Ἡλιοδόρου.

⁵ Εν Μεδιολάνοις. 1816.

πρὸ αὐτοῦ ἔκδοθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Steuch¹, τελευταῖον δὲ μετ' ἄλλους προεκδόντας ἐκ νέου ἔκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Cougny². Εὑρηνται δ' ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ ἀπογράφῳ (A) αἱ ἔξης διαφοραὶ ἀπὸ τῆς ἔκδοσεως ταύτης τοῦ Cougny (C):

Ἐπιγραφὴ Α. Λλος. Περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀθαράτου C: λεί-
πει A στ. 1. Ἀθαράτων C: Ἀθάρατέ τε A στ. 2.
δέσποτα C: δεσπότα A στ. 5. οὐς C: ὁν' A στ. 6.
οὐ C: οὐι A στ. 8. ὑπερηφρησαι C: ὑπὲρ αἰώρησας A
στ. 9. ὀχετοῖσι C: ὀχετοῖς A στ. 10. κνεῖ C: κνεῖ A
τεκνούμενος C: τεκνώμενος A στ. 11. δτε C: δτι A
στ. 12. ἐπεισρεούσι C: ἐπιστροφόωσι A στ. 13.
πατοκράτορ, βασιλεύτας C: πατοκράτορ βασιλεῦ τε A
στ. 15. γεγανῖαι C: γεγανῖαι A ἔκαστα C: ἔκα-
σται A στ. 17. ποιήσας C: ποίησας A στ. 18. οἱ
ρ' ἐκάς ἡμαρ ἀγονσιν ἀρυμνειορτες C: οἱ σε κατ' ἡμαρ
ἀδουσι καθυμνειορτες A στ. 19. βουλόμενορ σ' C: βου-
λόμενορ ρ' A ἀοιδιάσσουσι δ' ἐσῶδε C: ἀεὶ διάγονσι δ'
ἐς ὥπα A στ. 22. ἀρμορίη C: ἀρμορία A

ιδ') C. I. G. ἀρ. 3019. Ἄρχ. Ὁκτωκαιδεκάτου κατερχό-
μενορ λυκάβαρτος³ (N 234 sup. φ. 10⁶). Η ἐπιγραφὴ αὗτη
ἔξεδόθη ἐν τῷ Corpus καὶ παρὰ τοῖς ἔξ αὐτοῦ παραλαβοῦσιν
ώς ἐφεσιακὴ, οἷαν σημειόνει ὁ πρῶτος ἔκδοὺς Gruter⁴. Ἄλλ'
ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ κώδικι σημειοῦνται πρὸ αὐτῆς αἱ λέξεις
Ἐν Περίθω. Εὑρίσκομεν δ' ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ ἀπογράφῳ (A)
τὰς ἔξης διαφορὰς ἀπὸ τῆς ἔκδοσεως τοῦ Cougny (C):

στ. 4. κούκέτ' ἐς C: κόύκέτι εἰς A στ. 5. αὐτοκασί-
γητος C: πατροκασίγητος A στ. 6. φέρειν C: φέ-

¹ De rerum philosophia libri X καὶ De Eugubii, urbis mei, nomine.
Ἐν Λουγδονῷ τῷ βατανικῷ. 1540.

² Ἐνθ' ἀν. σ. 519 ἀρ. 261.

³ Πρᾶλ. Kaibel ἤθ' ἀν. σ. 85 ἀρ. 228. Cougny ἤθ' ἀν. σ. 128 ἀρ. 241.

⁴ Gruter Thesaurus σ. MXXXV.

*ρωτ Α στ. 7. οὐδ' Ἀχέροντος Σ : οὐκ ἀχέροντα Α
στ. 8. σοφοῖσιν ἔνι Σ : σοφοῖσι μέτραι Α*

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ χώδικι N 234 sup. Ἐν δὲ τῷ χώδικι Q 114 sup. πλήν τινων τῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ προμνημονευόντος χώδικος εὑρηται καὶ ἐννέα ἐπιγραφαὶ, ἀς εὑρίσκομεν ἀπάσσαι; ἐκδεδομένας ἐν τῷ Corpus Inscriptionum Graecarum. Τούτων μία μὲν εἶναι ἐξ Χίου, μία δὲ ἐξ Κρήτης, δύο δὲ ἐξ Τρακίης, ταῖς δὲ λοιπαῖς πᾶσαι εὑρίσκονται ἐπὶ λίθων μετηγενεγμένων εξ Ἑλλάδος εἰς τὴν Βενετίαν.

(Ἐκεῖται τὸ τέλος).

¹ Miscellanea eruditae antiquitatis σ. 340 ἀρ. LXI.

² Τόμ. B' σ. DXLVI, 1.

³ Corpus Inscriptionum Graecarum Τόμ. B' σ. 417.